

OVERGANGSBELEID PEUTERSPEELZAALWERK LANSINGERLAND 2015-2016



Auteur: Marianne van der Horst

Afdeling: Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling

Versienummer: 3.1

Datum: 11 augustus 2014

Corsanummer: T14.05980

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	4
1.1	Koerswijziging	4
1.2	Toelichting	4
1.2.1	Rijksbeleid	4
1.2.2	Gemeentelijke bezuinigingstaakstelling	4
1.2.3	Gemeentelijk beleid 2015-2016	4
1.2.4	Nieuwe doelgroep voor gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk	5
1.2.5	Gevolgen voor het gebruik van peuterspeelzaalwerk	5
2	Aanleiding	6
2.1	Landelijke ontwikkelingen	6
2.1.1	Alternatief scenario VNG	6
2.2	Zomerakkoord en Kadernota 2013	6
2.2.1	Subsidiebudget peuterspeelzaalwerk	7
2.2.2	Mogelijke uitname uit het gemeentefonds per 2017	7
2.3	Noodzaak tot vaststellen van nieuw beleid	7
3	Subsidiebeleid 2015-2016	8
3.1	Het doel van peuterspeelzaalwerk	8
3.1.1	Ontwikkelingsstimulering	8
3.1.2	Het volgen van de ontwikkeling en signaleren van problemen	8
3.1.3	Vormgeven doorgaande ontwikkelingslijn	8
3.2	Beleidsinhoudelijke afwegingen	8
3.2.1	Mogelijkheid 1: Peuterspeelzaalwerk niet langer subsidiëren	8
3.2.2	Mogelijkheid 2: Het verstrekken van een kindgebonden subsidie	9
3.2.3	Mogelijkheid 3: Zoveel mogelijk aansluiten bij de visie van het Rijk	9
3.3	Nieuwe doelgroep voor gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk	9
3.3.1	Doelgroep voorschoolse educatie (VVE)	9
3.3.2	Peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag	9
4	Gevolgen van het nieuwe subsidiebeleid	10
4.1	Inkomensafhankelijke ouderbijdrage	10
4.1.1	Huidige situatie	10
4.1.2	Berekening inkomensafhankelijke ouderbijdrage	10
4.1.3	Ouderbijdrage niet gesubsidieerde doelgroep	10
4.2	Doelgroep VVE	10
4.3	Afname van het gebruik	10
4.3.1	Gevolgen voor ontwikkeling	11
4.3.2	Kans op toename onderwijsachterstanden	11
4.3.3	Sociale cohesie kan minder worden	11
4.3.4	Signalerende functie wordt minder	11
4.3.5	Een eenzijdige samenstelling van peutergroepen	11
4.4	Verschuiving naar kinderdagopvang	11
4.5	Mogelijke leegstand van peuterspeelzaalruimtes	11
5	Prestatieafspraken	12
5.1	Stapsgewijze invoering	12
5.2	Prestatieafspraken	12
	Bijlage 1: Huidige Peuterspeelzaalwerk in Lansingerland	13
	Verschil tussen peuterspeelzaalwerk en kinderopvang	13
	Kinderopvang	13
	Peuterspeelzaal	13
	Aantallen peuterspeelzaalwerk	13
	Stichting Peuterspeelgroep Bleiswijk	13
	Stichting Kinderspeelzaal	14

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) 14
Bijlage 2 : Schematische weergave wijziging financiering..... 15

1 Samenvatting

1.1 Koerswijziging

Met het vaststellen van het nieuwe beleid voor peuterspeelzaalwerk stemt het college en de raad in met een verandering ten opzichte van het huidige peuterspeelzaalwerk. Om ons goed voor te bereiden op de toekomstige harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang per 2017 en de gemeentelijke bezuinigingsmaatregelen, is het noodzakelijk om het huidige gemeentelijke beleid te herzien. Het gemeentelijke subsidie-instrument wordt alleen nog ingezet voor peuters van ouders die geen gebruik kunnen maken van de tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang en voor de doelgroepkinderen voor voorschoolse educatie (VVE). Alle peuters in Lansingerland kunnen gebruik blijven maken van het peuterspeelzaalwerk, maar niet langer allemaal gesubsidieerd.

1.2 Toelichting

1.2.1 Rijksbeleid

In het regeerakkoord heeft het kabinet opgenomen dat onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) op elkaar afgestemd moeten zijn. Op 2 december 2013 heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de plannen voor de toekomst van het peuterspeelzaalwerk en kinderopvang bekend gemaakt. Het onderscheid tussen peuterspeelzalen en kinderopvang voor kinderen van werkende ouders verdwijnt per 1 januari 2017. Het peuterspeelzaalwerk komt volledig onder de Wet kinderopvang te vallen en moet voldoen aan dezelfde (kwaliteits)eisen als de kinderopvang. Werkende ouders, die gebruik maken van een peuterspeelzaal, kunnen vanaf 2017 hiervoor ook kinderopvangtoeslag aanvragen. Het organiseren van een aanbod voor kinderen van alleen-verdieners of niet werkende ouders blijft, ook na 2017, een beleidsvrijheid/keuze van de gemeente. Het advies van het Rijk is om bij de financiering van het peuterspeelzaalwerk zoveel mogelijk aan te sluiten bij de financiering van de kinderopvang. Daarnaast blijft de gemeente verplicht om voor de wettelijke VVE doelgroep een VVE aanbod aan te bieden. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft grote bezwaren tegen het gepresenteerde uitwerkingsvoorstel van het Rijk. Het voorstel van de VNG is dat alle peuters tussen de 2,5 en 4 jaar een ontwikkelrecht van twee dagdelen per week krijgen, voor doelgroepeuters VVE aangevuld met twee extra dagdelen. Mogelijk dat dit voorstel het voorgenomen rijksbeleid nog beïnvloed.

1.2.2 Gemeentelijke bezuinigingstaakstelling

In het Zomerakkoord 2012 zijn de eerste bezuinigingen voor het peuterspeelzaalwerk aangekondigd. In de op 20 juni 2013 vastgestelde Kadernota 2013 zijn de bezuinigingen verder uitgewerkt. Het gemeentelijk subsidiebedrag wordt in de periode 2014 tot en met 2016 verminderd met in totaal € 150.000,-. Daarnaast raakt de gemeente per 2017 waarschijnlijk de decentralisatie uitkering Wet Oke (beschikbaar gesteld voor de professionalisering van het peuterspeelzaalwerk) kwijt als de plannen van het Rijk doorgang vinden. Het huidige voorstel voor onttrekking aan het gemeentefonds betekent voor ons structureel nog eens € 110.770,- minder budget vanaf 2017. Het resterende subsidiebudget bedraagt dan € 189.243 per jaar.

1.2.3 Gemeentelijk beleid 2015-2016

Het peuterspeelzaalwerk is een belangrijke schakel in het jeugdbeleid. Na een zorgvuldige afweging van de verschillende mogelijkheden (zie 3.2) kiezen wij er voor om de komende 2 jaar aan te sluiten bij de plannen van het Rijk, rekening houdend met de bezuinigingstaakstelling van de gemeente.

1.2.4 *Nieuwe doelgroep voor gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk*

De gemeente verstrekt alleen nog subsidie voor het aanbieden van peuterspeelzaalwerk aan de onderstaande groepen:

- Peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.
- Peuters van ouders met een laag opleidingsniveau. Dit wordt bepaald op basis van de gewichtenregeling van het basisonderwijs. Het gaat hier om de wettelijke doelgroep voor voorschoolse educatie (VVE).

De overige peuters kunnen blijven deelnemen aan het peuterspeelzaalwerk, maar betalen hiervoor een kostendeekkende ouderbijdrage. Omdat zij recht hebben op een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang, kunnen zij ook gebruik maken van een kinderdagverblijf of gastouderopvang. Zij betalen hiervoor dan een inkomensafhankelijke ouderbijdrage.

1.2.5 *Gevolgen voor het gebruik van peuterspeelzaalwerk*

Het invoeren van het nieuwe beleid kan gevolgen hebben voor het gebruik van het peuterspeelzaalwerk. In Bijlage 2 is een schematische weergave opgenomen van de wijzigingen ten aanzien van de financiering van het peuterspeelzaalwerk. De eigen bijdrage voor ouders, die vallen binnen de gesubsidieerde doelgroep, wordt inkomensafhankelijk. Voor sommige ouders zal dit een verlaging van de kosten betekenen. Andere ouders gaan een hogere eigen bijdrage betalen.

Ouders die buiten de doelgroep vallen, kunnen, totdat het nieuwe rijksbeleid per 2017 is ingevoerd, alleen nog tegen kostprijs gebruik blijven maken van het peuterspeelzaalwerk. Ouders, die recht hebben op een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang, gaan mogelijk overstappen naar een aanbod van een kinderopvanglocatie. De aanbieders van peuterspeelzaalwerk hebben de mogelijkheid om al voor 2017 hun aanbod om te vormen tot een vorm van kinderopvang (peuteropvang) die valt onder de wet kinderopvang. De ouders die niet in aanmerking komen voor gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk kunnen dan toch een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang aanvragen.

Wanneer een peuter geen gebruik meer maakt van een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf kan dit gevolgen hebben voor de ontwikkeling van de peuter, de kans op onderwijsachterstanden, de sociale cohesie, het vroegtijdig signaleren van problemen, de samenstelling van de peutergroepen en de exploitatie van de huidige gemeentelijke peuterspeelzaallocaties. De komende jaren monitoren de betrokken organisaties de gevolgen van het invoeren van het nieuwe beleid om zo de werkelijke consequenties in kaart te kunnen brengen.

2 Aanleiding

2.1 Landelijke ontwikkelingen

In het regeerakkoord heeft het kabinet opgenomen dat onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) op elkaar afgestemd moeten zijn. Om de onderlinge afstemming te optimaliseren wil het Rijk de financiering van het peuterspeelzaalwerk onder de Wet kinderopvang brengen. Werkende ouders krijgen recht op kinderopvangtoeslag voor de voorschoolse voorziening van hun keuze: kinderopvang en/of peuterspeelzaalwerk.

Voor de bekostiging hiervan zal gemeentelijk budget uit het gemeentefonds worden overgeheveld naar het Rijk. Op 17 juni 2014 heeft het Rijk besloten om op korte termijn een aantal verschillen tussen de kwaliteitseisen aan kinderopvang en peuterspeelzaalwerk weg te nemen. Zo moet vanaf 1 januari 2015 het aantal medewerkers (minimaal 1 beroepskracht en 1 vrijwilliger voor de peuterspeelzalen) op groepen met 2- en 3-jarigen overal hetzelfde zijn. Daarnaast gaat vanaf 1 juli 2015 het 'vierogenprincipe' ook gelden voor peuterspeelzalen. Dit betekent dat er altijd 2 medewerkers kunnen meekijken of meeluisteren met de groep. Nu geldt dit alleen nog voor organisaties in de kinderopvang. De overige verschillen tussen de bestaande kwaliteitskaders worden weggenomen bij de totale herijking van de kwaliteitskaders in 2017. Het kabinet wil de borging van de kwaliteitsverhoging, de volledige gelijkgeschakeling van kwaliteitseisen en de aanpassing van de financiering gelijktijdig laten plaatsvinden in 2017. Het kabinet stelt in 2015 3 miljoen euro ter beschikking om het implementatietraject te faciliteren. Het is nog niet bekend of een deel van deze middelen ter beschikking gesteld wordt aan de gemeenten.

2.1.1 Alternatief scenario VNG

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een aantal principiële bezwaren bij het kabinetsvoorstel. De VNG heeft daarom een alternatief scenario ontwikkeld. Hierin wordt een eerste stap beschreven naar een integrale basisvoorziening voor alle kinderen van 0 t/m 12 jaar, waarin onderwijs en opvang geïntegreerd worden aangeboden. De kern van het basisaanbod ontwikkelingsrecht bestaat uit:

- Een basisaanbod van twee dagdelen in een voorschoolse voorziening voor alle peuters van 2,5 tot en met 4 jaar met een aanvulling tot vier dagdelen voor doelgroeppeuters VVE;
- Een kwalitatief hoogwaardig aanbod gericht op ontwikkelingsstimulering (educatieve en pedagogische kwaliteit);
- Lokaal maatwerk afgestemd op de wensen en behoeften van peuters en hun ouders ;
- Een nauwe samenwerking tussen de voorschoolse voorziening en het basisonderwijs zodat een doorlopende leerlijn van 2,5 tot en met 12 jaar ontstaat met de mogelijkheid voor ouders om aanvullende uren opvang af te nemen boven het basisaanbod;
- (dagarrangementen) met recht op kinderopvangtoeslag conform de wet kinderopvang.

Het is mogelijk dat het voorstel van de VNG het uiteindelijke Rijksbeleid nog beïnvloedt.

2.2 Zomerakkoord en Kadernota 2013

In het gemeentelijke Zomerakkoord 2012 zijn de eerste bezuinigingen voor het peuterspeelzaalwerk aangekondigd. In de op 20 juni 2013 vastgestelde Kadernota 2013 zijn de bezuinigingen verder uitgewerkt. In 2013 is al € 60.859,-,- bezuinigd op het subsidiebudget. In de jaren 2014, 2015 en 2016 wordt jaarlijks nog eens € 50.000,- op het budget voor de peuterspeelzalen bezuinigd. Dit betekent dat het huidige budget in 2016 teruggebracht is tot structureel € 300.013,- per jaar.

2.2.1 Subsidiebudget peuterspeelzaalwerk

Het voorlopige subsidiebudget voor het peuterspeelzaalwerk ziet er de komende jaren als volgt uit:

Subsidie peuterspeelzaalwerk	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Begroting 2013 - 2016	510.872	510.872	510.872	510.872	510.872	510.872
Zomerakkoord 2012			-50.000	-100.000	-100.000	-100.000
<i>Sub totaal na verwerking zomerakkoord</i>	<i>510.872</i>	<i>510.872</i>	<i>460.872</i>	<i>410.872</i>	<i>410.872</i>	<i>410.872</i>
Voorjaarsnota 2013	-60.859	-60.859	-60.859	-60.859	-60.859	-60.859
<i>Sub totaal na verwerking VJN 2013</i>	<i>450.013</i>	<i>450.013</i>	<i>400.013</i>	<i>350.013</i>	<i>350.013</i>	<i>350.013</i>
KN 2013, maatregel 4		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Totaal na verwerking KN 2013	450.013	400.013	350.013	300.013	300.013	300.013

Het gaat hierbij om een voorlopig budget. Per jaar neemt de raad een besluit over het daadwerkelijke subsidiebudget voor het betreffende jaar.

2.2.2 Mogelijke uitname uit het gemeentefonds per 2017

De gemeente raakt per 2017 waarschijnlijk de decentralisatie uitkering Wet Oke kwijt als de plannen van het Rijk doorgaan. Het Rijk neemt hiervoor de financiering van het reguliere peuterspeelzaalwerk/peuteropvang voor kinderen van werkende ouders voor haar rekening. Het huidige voorstel voor onttrekking aan het gemeentefonds betekent voor ons structureel € 110.770 minder budget vanaf 2017. Het resterende subsidiebudget bedraagt dan € 189.243 per jaar. De inhoudelijke gevolgen van de mogelijke uitname uit het gemeentefonds zijn in deze overgangsnotitie voor de jaren 2015 en 2016 nog niet meegenomen.

2.3 Noodzaak tot vaststellen van nieuw beleid

Om de gemeentelijke bezuinigingstaakstelling voor 2015 te kunnen realiseren moeten wij zo spoedig mogelijk een besluit nemen over het nieuwe beleid per 1 januari 2015. Het nieuwe overgangsbeleid wordt vastgesteld voor een periode van 2 jaar. De komende jaren zal duidelijk worden wat het nieuwe definitieve Rijksbeleid in gaat houden en welk gemeentelijk budget beschikbaar blijft voor de subsidie van het peuterspeelzaalwerk. Na 2017 stellen wij een nieuw beleid op waarin de samenhang met het beleid voor de 3 decentralisaties verder wordt uitgewerkt.

3 Subsidiebeleid 2015-2016

3.1 Het doel van peuterspeelzaalwerk

De definitie die landelijk gehanteerd wordt voor het peuterspeelzaalbeleid luidt als volgt:

'Het bieden van speelgelegenheid aan kinderen van 2 (of 2,5) tot 4 jaar gedurende een dagdeel van maximaal drie en een half uur, tijdens (meestal) twee dagdelen per week gedurende ongeveer 40 weken per jaar met als doel om hun ontwikkeling te bevorderen en samen te spelen'.

Het peuterspeelzaalwerk is een belangrijke schakel in het jeugdbeleid. Het peuterspeelzaalwerk heeft een relatie met onderwijs, kinderopvang, jeugdbeleid, welzijn, inburgering en opvoedingsondersteuning. Door de invoering van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en de vroegsignalering heeft het peuterspeelzaalwerk een nadrukkelijke rol gekregen bij het voorkomen en bestrijden van achterstanden bij peuters. De belangrijkste taken van het peuterspeelzaalwerk zijn:

3.1.1 Ontwikkelingsstimulering

Elke peuterspeelzaal heeft als taak om de algehele brede ontwikkeling van alle kinderen te stimuleren. Dit heeft betrekking op de motorische-, sociale-, emotionele-, cognitieve-, creatieve- en de taalontwikkeling. Zij richten zich in het bijzonder op de kinderen die een verhoogd risico hebben op (onderwijs)achterstanden.

3.1.2 Het volgen van de ontwikkeling en signaleren van problemen

De peuterspeelzalen volgen elke peuter in zijn of haar ontwikkeling en welbevinden en signaleert tijdig als er problemen ontstaan in de ontwikkeling van het kind of de thuissituatie. Zij nemen vervolgens direct contact op met het consultatiebureau die de signalen verder oppakt.

3.1.3 Vormgeven doorgaande ontwikkelingslijn

Een kerntaak is ook het vormgeven van een doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen. Concreet betekent dit overdracht van gegevens over de ontwikkeling van een kind richting onderwijs en indien gewenst naar andere bij het kind betrokken organisaties (met toestemming van de ouders). Zij verwijzen ook door als een kind meer hulp of ondersteuning nodig heeft dan binnen de peuterspeelzaal geboden kan worden. Zij werken hierbij samen en stemmen de aanpak en werkwijze af met de betrokken partners.

3.2 Beleidsinhoudelijke afwegingen

Wij hebben de onderstaande inhoudelijke afwegingen gemaakt voordat wij gekomen zijn tot dit nieuwe beleid.

3.2.1 Mogelijkheid 1: Peuterspeelzaalwerk niet langer subsidiëren

De gemeente kan er voor kiezen om het peuterspeelzaalwerk niet langer te subsidiëren. Het aanbieden van peuterspeelzaalwerk is geen wettelijke taak. De gemeente is alleen wettelijk verplicht om voor de doelgroep met een verhoogde kans op onderwijsachterstanden een aanbod te realiseren. Dit aanbod zou ook ondergebracht kunnen worden bij de bestaande kinderopvangorganisaties, mits zij bereid zijn om hun aanbod aan te passen. Voor deze mogelijkheid is echter niet gekozen omdat het peuterspeelzaalwerk een belangrijke functie heeft voor alle peuters binnen het jeugdbeleid, zie paragraaf 3.1.

3.2.2 *Mogelijkheid 2: Het verstrekken van een kindgebonden subsidie*

Een andere mogelijkheid is om een kindgebonden subsidiebeschikking af te geven aan de ouders voor deelname aan een voorschoolse voorziening (kinderdagverblijf of peuterspeelzaal) naar keuze. De beoordeling van de individuele subsidieaanvraag kan dan integraal plaatsvinden op basis van het principe 1 gezin 1 plan. Hierbij wordt dan de link gelegd met de 3 decentralisaties in het sociale domein. Binnen de periode 2015-2016 is deze mogelijkheid nog niet te realiseren, maar de komende twee jaar gaan wij dit wel verder onderzoeken.

3.2.3 *Mogelijkheid 3: Zoveel mogelijk aansluiten bij de visie van het Rijk*

Het organiseren van een aanbod voor kinderen van alleen-verdieners of niet werkende ouders blijft, ook na 2017, een beleidsvrijheid/keuze van de gemeente. Het advies van het Rijk is om bij de financiering van het peuterspeelzaalwerk zoveel mogelijk aan te sluiten bij de financiering van de kinderopvang. Er is een adviestabel voor een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor peuterspeelzaalwerk die gebaseerd is op de financiering van de kinderopvang. Daarnaast blijft de gemeente verplicht om voor de wettelijke VVE doelgroep een VVE aanbod aan te bieden. Wij kiezen er voor om de komende 2 jaar aan te sluiten bij deze lijn, rekening houdend met de bezuinigingstaakstelling van de gemeente.

3.3 **Nieuwe doelgroep voor gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk**

Op basis van de rijksplannen voor de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk wordt de doelgroep voor het gesubsidieerde peuterspeelzaalwerk kleiner. Wij passen de gemeentelijke doelgroep voor het peuterspeelzaalwerk hier alvast op aan. De nieuwe doelgroep is hieronder omschreven.

3.3.1 *Doelgroep voorschoolse educatie (VVE)*

Het gaat hier om peuters van ouders met een laag opleidingsniveau. Dit wordt bepaald op basis van de gewichtenregeling van het basisonderwijs. De gemeente is wettelijk verplicht om voor deze doelgroep een gespreid en dekkend voorschools educatie aanbod (VVE) te realiseren. De gemeente subsidieert van het Rijksbudget voor onderwijsachterstanden op 4 peuterspeelzalen een voorschools educatieprogramma. De doelgroep op basis van definitie bedraagt jaarlijks ongeveer 65 peuters. De ervaring leert dat de meerderheid van de peuters gebruik maakt van het aanbod op een peuterspeelzaal en niet naar een kinderdagverblijf gaat. Het maakt voor deze doelgroep niet uit of de ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag. Zij vallen sowieso binnen de groep die voor gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk in aanmerking komt. Het consultatiebureau beoordeelt of een peuter valt binnen deze doelgroep en stimuleert de ouders om hun kind deel te laten nemen aan het beschikbare aanbod.

Een kind valt onder deze VVE doelgroep als:

- a) Een van de ouders een opleiding heeft gehad van maximaal lbo/vbo of (v)so-zmlk en de andere ouder een opleiding van maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis of kaderberoepsgerichte leerweg;
- b) Beide ouders of de ouder belast met de dagelijkse verzorging een opleiding heeft gevolgd van maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis of kaderberoepsgerichte leerweg.

3.3.2 *Peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag*

Er is een groep kinderen (landelijk 15 procent van alle kinderen) waarvan één van de twee of allebei de ouders niet werken en die ook geen VVE doelgroepkind zijn. De VNG wil dat gemeenten voor deze groep een aanbod op een peuterspeelzaal realiseren. Vanuit de gedachte dat er in de toekomst mogelijk een basisaanbod gerealiseerd moet worden voor alle peuters kunnen deze ouders gebruik blijven maken van gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk in de jaren 2015 en 2016.

4 Gevolgen van het nieuwe subsidiebeleid

4.1 Inkomensafhankelijke ouderbijdrage

4.1.1 Huidige situatie

Op dit moment betalen ouders een vaste ouderbijdrage per dagdeel voor deelname aan een peuterspeelzaal. De huidige ouderbijdrage voor peuterspeelzaalwerk in Lansingerland is nu ongeveer € 2,50 per uur. In Bijlage 1 is de huidige peuterspeelzaalwerk in Lansingerland beschreven. In Bijlage 2 is een schematische weergave gegeven van de wijziging in de financiering van het peuterspeelzaalwerk na invoering van het overgangsbeleid.

4.1.2 Berekening inkomensafhankelijke ouderbijdrage

De komende 2 jaar gaan de peuterspeelzalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage vragen. Voor de bepaling van het inkomen kunnen de peuterspeelzalen ouders vragen naar een IB60-formulier. Dit is een bewijs dat de belastingdienst verstrekt op verzoek van de ouder. Elke ouder moet dit zelf opvragen. Zo kan de peuterspeelzaal ook zien of ouders inkomen hebben en dus in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag. Nadeel is dat deze verklaring van de belastingdienst is gebaseerd op een vastgesteld jaarinkomen en daardoor gaat over het inkomen van 1,5 jaar daarvoor. De peuterspeelzaal kan de ouders laten verklaren dat dit inkomen niet afwijkt. Ouders die een lager inkomen hebben dan volgens de IB60 verklaring, moeten dat op andere wijze aantonen. Zo kan de peuterspeelzaalorganisatie zelf de ouderbijdrage berekenen. De VNG stelt jaarlijks een tabel op die gebruikt kan worden voor het bepalen van de inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor peuterspeelzaalwerk. De peuterspeelzalen kunnen deze gebruiken voor het berekenen van de ouderbijdrage.

4.1.3 Ouderbijdrage niet gesubsidieerde doelgroep

Ouders, die geen gebruik meer kunnen maken van het gesubsidieerde peuterspeelzaalwerk, kunnen alleen nog tegen de kostprijs gebruiken maken van het peuterspeelzaalwerk. Vanuit landelijke berekeningen is gebleken dat de kostprijs (exclusief huisvestingskosten) voor peuterspeelzaalwerk gemiddeld € 7,50 per uur bedraagt.

4.2 Doelgroep VVE

De inkomensafhankelijke ouderbijdrage gaat ook gelden voor doelgroepkinderen voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) voor twee dagdelen peuterspeelzaalwerk. De twee extra dagdelen (die nodig zijn om de risico's op onderwijsachterstanden te voorkomen) financieren wij via de Rijksmiddelen voor onderwijsachterstanden. Dit is een wijziging ten opzichte van het huidige beleid. Nu is het nog zo dat de ouderbijdrage voor alle doelgroepkinderen gelijk is aan de ouderbijdrage voor kinderopvang voor de laagste inkomensgroep. Ouders van doelgroepkinderen met een hoger inkomen gaan, met de invoering van het nieuwe beleid, meer betalen voor VVE.

4.3 Afname van het gebruik

Het is mogelijk dat ouders, die niet langer in aanmerking komen voor gesubsidieerd peuterspeelzaalwerk, geen gebruik gaan maken van het peuterspeelzaalwerk. Een deel van de ouders zal overstappen naar een vorm van kinderopvang en een deel van de ouders zal er voor kiezen om hun peuter niet meer naar een voorschoolse voorziening (kinderdagopvang of peuterspeelzaal) te brengen. Wij kunnen op dit moment niet inzichtelijk maken hoeveel peuters geen gebruik meer gaan maken van een voorschoolse voorziening. Wij gaan de gevolgen van het nieuwe beleid de komende jaren goed monitoren.

4.3.1 *Gevolgen voor ontwikkeling*

De peuters die geen gebruik maken van een voorschoolse voorziening komen mogelijk minder in contact met leeftijdsgenootjes en volgen mogelijk geen spelaanbod meer dat bijdraagt aan hun ontwikkeling (cognitief, motorisch en sociaal emotioneel).

4.3.2 *Kans op toename onderwijsachterstanden*

Zoals eerder is aangegeven, gaan ouders van doelgroepkinderen VVE met een hoger inkomen, meer betalen voor het afnemen van voorschoolse educatie. Hierdoor bestaat de kans dat deze risicokinderen geen gebruik meer gaan maken van het VVE aanbod. Het gevolg kan zijn dat deze kinderen met een achterstand op de basisschool starten.

4.3.3 *Sociale cohesie kan minder worden*

De peuterspeelzaal is tevens een ontmoetingsplek voor (groot)ouders en verzorgers tijdens het halen en brengen van de peuters. Deze ontmoetingsplek komt, voor de ouders die niet langer gebruik maken van het peuterspeelzaalwerk, te vervallen.

4.3.4 *Signalerende functie wordt minder*

De peuterspeelzaal heeft, naast het stimuleren van de ontwikkeling, ook een vroeg signalerende functie. Als peuters geen gebruik meer maken van het aanbod op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf kan het zijn dat eventuele problemen in de ontwikkeling of de thuissituatie minder snel aan het licht komen. Hierdoor kan het zo zijn dat hulp niet of te laat wordt aangeboden. De kinderen zijn nu immers niet meer in beeld. Het consultatiebureau ziet deze kinderen nog wel periodiek, maar dit is een moment opname, waardoor niet alles tijdens een consult aan het licht kan komen.

4.3.5 *Een eenzijdige samenstelling van peutergroepen*

Het positieve effect van een mix van kinderen met verschillende achtergronden in de peuterspeelzaal is dat zij van elkaar leren en zich hierdoor beter ontwikkelen. Een te eenzijdige samenstelling (segregatie) van de peutergroepen betekent dat dit positieve effect minder wordt.

4.4 **Verschuiving naar kinderdagopvang**

De ouders die in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang kunnen gebruik gaan maken van (halve) dagopvang op een kinderdagverblijf of van gastouderopvang. Zij betalen dan een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Het is aan de huidige aanbieders van peuterspeelzaalwerk of zij hun aanbod al in 2015 of 2016 deels om willen vormen tot kinderopvang. Zij moeten dan wel voldoen aan alle wettelijke eisen voor kinderdagopvang. Als de plannen van het Rijk doorgaan, kunnen ouders die beide werken in ieder geval vanaf 2017 voor het peuterspeelzaalwerk een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang krijgen.

4.5 **Mogelijke leegstand van peuterspeelzaalruimtes**

Op dit moment is nog niet te voorspellen wat de gevolgen van het nieuwe beleid zijn voor de exploitatie van de huidige peuterspeelzaallocaties. Op één locatie na zijn deze allemaal eigendom van de gemeente. Het gaat hierbij om ruimtes in multifunctionele schoolgebouwen. Bij leegstand moet de gemeente op zoek naar een andere huurder voor deze ruimtes. De eventuele leegstand wordt meegenomen in het gemeentelijk vastgoedbeleid.

5 Prestatieafspraken

5.1 Stapsgewijze invoering

Het is van belang dat de wijzigingen in het peuterspeelzaalwerk stapsgewijs worden ingevoerd. De verandering van het beleid heeft namelijk grote gevolgen voor de aanbieders en de ouders. De aanbieders moeten de tijd krijgen om deze veranderingen goed in te voeren. Het kan namelijk betekenen dat er personeel moet worden ontslagen en/of dat er groepen of locaties moeten worden gesloten. Ook voor de ouders kan het nieuwe beleid financiële gevolgen hebben. Eind 2014 dienen de organisaties hun plan van aanpak in waarin zij aangeven hoe zij het peuterspeelzaalwerk in de periode 2015-2016 gaan vormgeven binnen de financiële en inhoudelijke kaders. Hierin wordt ook opgenomen wat de consequenties voor de organisaties en de ouders zijn.

5.2 Prestatieafspraken

Met de twee gesubsidieerde peuterspeelzaalorganisaties is afgesproken dat zij het nieuwe beleid stapsgewijs gaan realiseren. De volgende randvoorwaarden worden door de gemeente meegegeven:

- De subsidie voor de realisatie van het nieuwe peuterspeelzaalwerk moeten passen binnen de financiële kaders.
- De organisaties stellen zelf een plan van aanpak op hoe zij gaan komen tot het nieuwe aanbod, rekening houdend met de nieuwe landelijke kwaliteitseisen per 1 januari 2015.
- In het plan van aanpak wordt in ieder geval beschreven:
 - welke overgangperiode zij gaan hanteren voor de ouders die niet binnen de nieuwe doelgroep vallen;
 - wat de personele consequenties zijn;
 - welke gevolgen dit heeft voor de huidige locaties/accommodaties.
- De stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het plan van aanpak wordt elk kwartaal met de gemeente besproken.
- De gemeente kan tussentijds ingrijpen als blijkt dat de organisaties onvoldoende inspanningen plegen om het peuterspeelzaalwerk, op basis van het nieuwe beleid, om te vormen.

Bijlage 1: Huidige Peuterspeelzaalwerk in Lansingerland

Verschil tussen peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

Deze notitie gaat over peuterspeelzaalwerk. Het peuterspeelzaalwerk wordt soms verward met kinderopvang. Hieronder is kort het verschil tussen beide voorzieningen weergegeven.

Kinderopvang

De kinderopvang heeft als primaire doelstelling hun klanten (de ouders) een goede en veilige opvang aan te bieden voor hun kind gedurende de tijd dat zij werken. Daarnaast wordt door de kinderopvang ook de ontwikkeling van de kinderen op diverse vlakken (motorisch en cognitief) gestimuleerd, maar het primaire doel van de kinderopvang is het ontzorgen van de werkende ouder. De kinderopvang wordt vooral gebruikt door ouders/opvoeders die werken. Wanneer één van beide ouders niet werkt, komt men niet in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag (uitgezonderd op sociaal medische indicatie en in het kader van re-integratie). Hierdoor zijn de kosten van de kinderopvang hoog en zijn er weinig ouders die dan nog kiezen voor kinderopvang. De gemeente subsidieert geen aanbod van reguliere kinderopvang.

Peuterspeelzaal

De peuterspeelzaal heeft als primaire doelstelling de peuters gedurende een aantal uren een optimale ontwikkelingsstimulering aan te bieden. Met andere woorden: de ontwikkelingsstimulering wordt "geconcentreerd" aangeboden. Dit als extra stimulans naast de ontwikkelingsstimulering die de kinderen thuis van hun ouders en in de directe omgeving krijgen. Het specifieke doel van deze ontwikkelingsstimulering is om de kinderen voor te bereiden op het moment dat ze vier jaar worden en de overstap maken naar de basisschool. Idealiter sluiten die twee momenten goed op elkaar aan en is er sprake van een doorgaande ontwikkelingslijn. Het peuterspeelzaalwerk in Lansingerland is nu nog toegankelijk voor kinderen van alle ouders die beide werken, waarvan een ouder werkt, of waarvan beide ouders niet werken. De peuterspeelzaal gaat uit van het aantal uren dat optimaal is voor een kind van twee en drie jaar om de gerichte stimulering van zijn ontwikkeling te benutten. Daarbij gaat het dan bij voorkeur om minimaal 2 x per week. Daarnaast biedt de peuterspeelzaal voorschoolse educatie met gerichte taalstimulering voor kinderen die uit gezinnen komen met een verhoogde kans op onderwijsachterstanden.

Aantallen peuterspeelzaalwerk

De gemeente Lansingerland kent drie aanbieders van peuterspeelzaalwerk: De Stichting Peuterspeelgroep Bleiswijk, Stichting Kinderspeelzaal en de Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO). De eerste twee aanbieders ontvangen subsidie van de gemeente en bieden een programma aan in het kader van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). De RVKO financiert zelf hun peuterspeelzaal. Om deze reden wordt deze organisatie verder buiten beschouwing gelaten.

Stichting Peuterspeelgroep Bleiswijk

De Stichting Peuterspeelgroep Bleiswijk heeft één peuterspeelzaal in Lansingerland, namelijk de Peuterhoek aan de Emmastraat 30 in Bleiswijk. De peuters bezoeken wekelijks de peuterspeelzaal op de ochtenden en middagen. De Peuterhoek biedt 15 dagdelen peuterspeelzaalwerk aan (= 128 peuterplaatsen), waarvan een gesubsidieerde VVE groep, bestaande uit 4 dagdelen. Per dagdeel zijn er maximaal 2 groepen tegelijk (= 32 kinderen) aanwezig. Op elke groep staan 2 gediplomeerde leidsters.

Stichting Kinderspeelzaal

De Stichting Kinderspeelzaal heeft vier peuterspeelzalen in Berkel en Rodenrijs en twee peuterspeelzalen in Bergschenhoek. De peuterspeelzalen in Bergschenhoek zijn in 2013 overgenomen van Stichting Peutercentrum Bergschenhoek.

De Stichting Kinderspeelzaal biedt 55 dagdelen peuterspeelzaalwerk aan (= 410 peuterplaatsen), waarvan 3 gesubsidieerde VVE groepen. Op de peuterspeelzalen in Bergschenhoek en op de VVE groepen in Berkel en Rodenrijs staan 2 gediplomeerde leidsters. Op de overige groepen staan een gediplomeerde leidster en een vrijwilliger of stagiair. De Stichting is, vanwege een toenemende behoefte aan peuterspeelzaalwerk in Berkel en Rodenrijs, twee extra, niet gesubsidieerde, groepen gestart.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Er is een samenhang tussen de toekomst van het peuterspeelzaalwerk, de kinderopvang en het VVE-beleid.

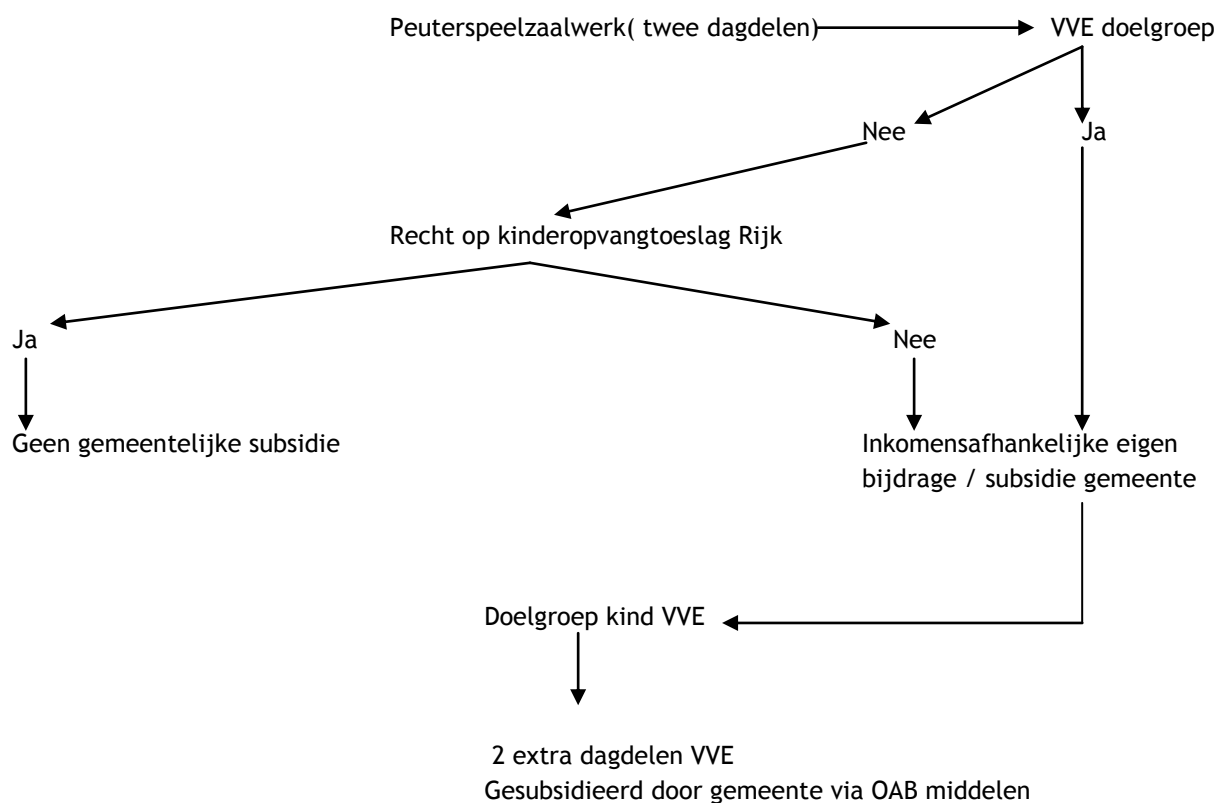
Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is onderwijs voor peuters en kleuters met een taal- of ontwikkelingsachterstand. Hiermee kunnen kinderen op een speelse manier hun achterstand inhalen. Zo kunnen zij een goede start maken op de basisschool. De gemeente is verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie en het bepalen welke kinderen in aanmerking komen. Jaarlijks ontvangt de gemeente een Rijksbijdrage voor onderwijsachterstanden, waar ook de VVE onder valt. In de notitie “Gemeentelijk beleid Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE)” is vastgelegd hoe de gemeente deze rijksbijdrage vanaf 2010 inzet. In 2015 stellen wij nieuw beleid op, rekening houdend met de landelijke wetgeving die per 1 januari 2016 wordt gewijzigd.

In elke kern wordt een VVE-programma aangeboden op zowel peuterspeelzalen als kinderdagverblijven. Het consultatiebureau (CJG Rijnmond) stelt vast of een peuter een VVE-indicatie krijgt. Wanneer dit het geval is, ontvangen de ouders een formulier dat ze bij inschrijving aan de peuterspeelzaal of kinderdagverblijf kunnen overhandigen. Peuters die al gebruik maken van de peuterspeelzaal of kinderdagverblijf en waarvan de leidsters vermoeden dat ze in aanmerking komen voor een VVE-traject worden, in overleg met de ouders, aangemeld bij het consultatiebureau om opnieuw te worden gescreend.

De peuterspeelzalen in Lansingerland werken met het landelijk geaccrediteerde VVE-programma Puk en Ko. Een VVE-groep bestaat maximaal uit 16 peuters en er staan altijd 2 gediplomeerde leidsters op een groep. VVE kinderen komen 4 dagdelen in de week en worden ingedeeld in 2 groepen. Dat betekent dat een VVE kind als het ware 2 kindplaatsen gebruikt. Kinderen die tot de doelgroep VVE behoren hebben altijd voorrang bij plaatsing.

Bijlage 2 : Schematische weergave wijziging financiering

Nieuw beleid



Oude situatie

